

RAN - 2001000105020081

RAN-2001000105020081

T.Y.B.A. (Sem. V) Examination November - 2023

Economics - Paper -CC-XVI (B)

Banking and Financial Markets

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

T.Y.B.A. (Sem. V)

Name of the Subject :

Economics - Paper -CC-XVI (B) Banking and Financial Markets

Subject Code No.: 2001000105020081

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચે આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નનાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

(૧) ઔદ્યોગિક વિકાસ બેંકની સ્થાપના ભારતમાં ક્યારે કરવામાં આવી હતી?

- (A) જુલાઈ - 1964 (B) જુન - 1964
(C) જુલાઈ - 1965 (D) જુન - 1965

(૨) બેંકદ્વારા તેના ગ્રાહકોને તેમના ખાતામાં જમા રકમ કરતાં વધુ રકમ ઉપાડવા માટેની સુવિધા આપવામાં આવે છે.

- (A) એડવાન્સ (B) ઓવરડ્રાફ્ટ
(C) લોન (D) આમાંથી કોઈ નહિ

(૩) ભારતની સૌથી મોટી કોમર્શિયલ બેંક કઈ છે?

- (A) પી.એન.બી. (B) એસ.બી.આઈ.
(C) યુ.ટી.આઈ. (D) વિજયા બેંક

(૪) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી?

- (A) 1975 (B) 1976
(C) 1977 (D) 1875

- (પ) 1969 માં કેટલી વેપારી બેંકોનું રાષ્ટ્રીય કરણ કરવામાં આવ્યું હતું?
- (A) 19 બેંકોનું (B) 14 બેંકોનું
(C) 20 બેંકોનું (D) 16 બેંકોનું
- (દ) SBI નું મુખ્ય મથક કયાં આવેલું છે?
- (A) મુંબઈ (B) દિલ્હી
(C) કોલકતા (D) ચેન્નઈ
- (૭) જે મધ્યસ્થ બેંકનું શાખ નિયંત્રકનું ગુણાત્મક સાધન છે?
- (A) બેંક દર (B) શાખની માપબંધી
(C) ખુલ્લા બજારની નીતિ (D) બધાજ
- (૮) વ્યાપારી બેંકોના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે?
- (A) 5 (B) 2
(C) 3 (D) 4
- (૯) બેંક પાસે જે નાણાં છે તેને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
- (A) શાખી નાણું (B) અવેજ નાણું
(C) ફરતું નાણું (D) આમાંથી કોઈ નહિ
- (૧૦) ભારતની મધ્યસ્થ બેંક કઈ છે?
- (A) RBI (B) ICICI
(C) SBI (D) HDFC

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચે આપેલી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૦૫)

- (૧) ભારતીય રિઝર્વ બેંકનું રાષ્ટ્રીય કરણ _____ નાં રોજ કરવામાં આવ્યું હતું.
- (૨) જ્યારે બેંક દ્વારા નાણાંની થાપણ પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યારે બેંકર _____ બને છે.
- (૩) ચલણી નોટો ઈસ્યુ કરવા માટે આર.બી.આઈ _____ ખાતા ધરાવે છે.
- (૪) ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોની સંખ્યા _____ છે.
- (૫) IDBI ની સ્થાપના _____ કરવામાં આવી.

પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

- (૧) શાખ નિયંત્રણનાં હેતુઓ કયા છે?
- (૨) વ્યાજનો દર અને બેંક દરનો અર્થ સમજાવો.

- (૩) શેડ્યુલ્ડ બેંક અને નોન શેડ્યુલ્ડ બેંક એટલે શું?
- (૪) પ્રાથમિક થાપણો અને વ્યુત્પન્ન થાપણો એટલે શું?
- (૫) જમીન વિકાસ બેંકનાં બે કાર્યો જણાવો.

પ્રશ્ન-૩ શાખ નિયંત્રણ એટલે શું?

શાખ નિયંત્રણનાં સાધન તરીકે બેંક દર અને રોકડ અનામતના પ્રમાણમાં ફેરફારની નીતિ સમજાવો.

(૧૩)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ શાખ સર્જન એટલે શું? વેપારી બેંકોની શાખ સર્જનની પ્રક્રિયા સમજાવો.

પ્રશ્ન-૪ ટૂંક નોંધ લખો.(ગમે તે બે)

(૧૨)

- (૧) ખેતી અને ગ્રામ વિકાસ માટેની રાષ્ટ્રીય બેંક
- (૨) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાનાં કાર્યો
- (૩) ગુણાત્મક શાખ નિયંત્રણનાં સાધનોની મર્યાદાઓ
- (૪) ભારતમાં સહકારી ધિરાણ સંસ્થાઓની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) As per the instruction No:1 of the page No:1
- (2) Question : 1 is compulsory
- (3) Figures to the right indicate full marks of the question.

Q-1 (A) Answer the multiple choice question below.

(10)

- (1) When was the Industrial Development Bank established in India?
  - (A) July - 1964
  - (B) June-1964
  - (C) July -1965
  - (D) June-1965
- (2) The Facility provided by the Bank to its customers to withdraw money more than their account balance is:
  - (A) Advance
  - (B) Overdraft
  - (C) Loan
  - (D) None of these
- (3) Which is India's largest commercial bank?
  - (A) PNB
  - (B) SBI
  - (C) UTI
  - (D) Vijaya Bank

- (4) When was Regional Rural Bank established?
 (A) 1975 (B) 1976
 (C) 1977 (D) 1875
- (5) How many commercial banks were nationalized in 1969?
 (A) 19 Banks (B) 14 Banks
 (C) 20 Banks (D) 16 Banks
- (6) Where is the head Quarter of SBI?
 (A) Mumbai (B) Delhi
 (C) Kolkata (D) Chennai
- (7) Which of the following is a qualitative method of credit control of a central bank?
 (A) Bank Rate (B) Rationing of credit
 (C) Open market operation (D) all of these
- (8) What are the main types of commercial banks?
 (A) 5 (B) 2
 (C) 3 (D) 4
- (9) Bank money is also known as .....?
 (A) Credit money (B) Near Money
 (C) Rotating money (D) None of these
- (10) What is the central bank of India?
 (A) RBI (B) ICICI
 (C) SBI (D) HDFC

Q-1 (B) Fill in the blanks below. (05)

- (1) Reserve Bank of India was nationalized on _____ .
 (2) When a deposit of money is received by the banker, the banker becomes the _____ ?
 (3) _____ accounts the RBI has to issue currency notes?
 (4) _____ is the number of nationalized banks in India?
 (5) IDBI established was _____ .

Q-2 Answer briefly. (10)

- (1) What are the objectives of credit control?
 (2) Give the meaning of interest rate and bank rate.
 (3) What is meant by a scheduled bank and a non-scheduled bank?

- (4) What is meant by primary deposit and derivative deposits?
- (5) Mention two Functions of the Land Development Bank of India.

Q-3 What is credit control? Discuss bank rates and changing in cash reserve ratio policy as a tool for credit control. **(13)**

OR

Q-3 What is credit-creation? Discuss the process of credit-creation of commercial bank.

Q-4 **Short notes. (Any Two)** **(12)**

- (1) National bank for Agriculture and Rural Development. (NABARD)
- (2) Function of Reserve Bank of India.
- (3) Limitations of qualitative tools of credit control.
- (4) Evaluation of the performance of the co-operative credit institutions in India.

—————